

***SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W
PĄTNOWIE
za 2012 rok***

Sporządził:
Kierownik GOPS
mgr Elżbieta Soforek

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki ich egzystencji bądź też jakość ich życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Jej celem jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Potrzeby to odczuwalne braki, które mogą być uświadomione lub nieuświadomione, przy czym nieświadomość dotyczy w szczególności osób upośledzonych psychicznie.

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Godność jest wartością konstytucyjną, bowiem Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art.30 stanowi, iż przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela, oraz że jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Godność ludzka jest więc kategorią normatywną, przy czym chodzi tu o godność osobową, a nie osobistą, która jest synonimem czci, dobrego imienia i jako taka zależna jest od samopercepcji jednostki oraz od postaw innych ludzi. Godność osobowa, jako źródło praw jednostki, jest tym, co stanowi prawdziwą istotę człowieczeństwa w każdym człowieku. Pracownicy socjalni w kontaktach z podopiecznymi pomocy społecznej są więc obowiązani do poszanowania ich godności osobistej. Mają jednak prawo oczekiwać podobnych zachowań. Tymczasem w praktyce zawodowej pracownicy socjalni nierzadko znajdują się w sytuacjach, w których naruszana jest ich godność osobista, a najczęściej są to przypadki napaści słownej, ze strony podopiecznych, różnych osób czy mediów.

Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej powinny usamodzielniać się i zintegrować ze środowiskiem społecznym, w którym żyją. Zatem przyznawana pomoc nie powinna być za duża, bo wtedy osłabia i eliminuje motywację do aktywnego i samodzielnego działania oraz umacnia w bierności i roszczeniowości. Pomoc społeczna musi koncentrować się na takiej działalności, która podnosiłaby umiejętności korzystających z pomocy, zwiększając tym samym ich możliwości na rynku pracy.

Funkcja pomocy społecznej jest regulowana przepisami wchodzącymi w skład socjalnego prawa publicznego. Przyjmuje się, że zabezpieczenie społeczne przewidziane postanowieniami art.67 ust.1 Konstytucji RP obejmuje swoim zakresem ubezpieczenia społeczne, zaopatrzenie społeczne i pomoc społeczną, jednakże ta ostatnia zajmuje tu pozycję szczególną, a mianowicie pełni rolę uzupełniającą w stosunku do ubezpieczeń społecznych oraz zaopatrzenia społecznego i jest skierowana tylko do tych, którzy nie zostali objęci świadczeniami przewidzianymi ubezpieczeniami społecznymi i zaopatrzenia społecznego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie został powołany uchwałą Rady Gminy do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej spoczywających na gminie. Działalność swoją prowadzi na podstawie następujących przepisów prawa:

1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz.1362 z późn. zm.).
2. Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U.z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).
- 3.. Innych ustaw określających zadania z pomocy społecznej.
4. Statutu Ośrodka.

Jest wyodrębnioną organizacyjnie jednostką budżetową gminy finansowaną ze środków :

1. budżetu państwa.
2. budżetu gminy.

Podstawę gospodarki finansowej ośrodka stanowi plan finansowy opracowywany na każdy rok budżetowy.

Podstawowe zadania pomocy społecznej to:

1. przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
2. praca socjalna rozumiana jako działalność mająca na celu wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osób i rodzin,
3. prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
4. analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
5. realizacja zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
6. rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą.

Zadania z zakresu pomocy społecznej spoczywające na gminie dzielą się na zadania zlecone i własne:

Do zadań zleconych gminie a wykonywanych przez ośrodek należy :

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielenie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Środki na realizację i obsługę powyższych zadań zapewnia budżet państwa.

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej należących do gminy a realizowanych przez ośrodek należy:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka ;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i

- możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
 9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
 10. praca socjalna;
 11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
 13. dożywianie dzieci;
 14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
 15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
 16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
 17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
 18. utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
 19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
 20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej należących do gminy a realizowanych przez ośrodek należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Tak zarysowany obszar działania pomocy społecznej w skali gminy wskazuje na znaczny udział zadań własnych w ogólnym zakresie działań realizowanych przez ośrodek pomocy społecznej. Praktycznie zadania zlecone są szczątkowe, podczas gdy pozostałe rodzaje świadczeń pomocy pozostają domeną gminy.

Dla poszczególnych świadczeń z pomocy społecznej są odrębne wymogi, jakie musi spełniać osoba i rodzina ubiegająca się o takie świadczenie. Poszczególne akty normatywne z zakresu pomocy społecznej określają tego typu wymogi. W ustawie o pomocy społecznej wyliczenie wymogów uprawniających do otrzymania świadczenia znajduje się w art.7. Przepis ten zamieszczony jest wśród przepisów ogólnych ustawy i stanowi wyliczenie przykładowe, co oznacza, że mogą być inne okoliczności nie wymienione w tym przepisie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie swoim zasięgiem obejmuje społeczność lokalną liczącą 6573 osób z tego kobiety stanowią 3324 osób. Ludność w wieku produkcyjnym wynosi 3.978 osób . Na dzień 31.12.2012 r. liczba bezrobotnych wynosiła 309

osób [M- 171;K- 138] (w 2004 r.- 335 osób, w 2005 r- 324, w 2006 r,- 249,w 2007 r.-219, w 2008 r. – 224 osoby, w 2009 r. – 301 osób, w 2010 r. – 277 osób w 2011 r. -285 osób). W grupie osób bezrobotnych osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy liczyła 281 bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotni 141, młodzież do 25 roku życia 100 osób .

Zarządzeniem Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pątnowie Nr 3/2009 z dnia 3 sierpnia 2009 r. teren gminy Pątnów został podzielony na cztery rejony opiekuńcze: Za dany rejon opiekuńczy odpowiedzialny jest konkretny pracownik socjalny.

I Rejon opiekuńczy obejmuje miejscowości: Popowice i Kamionka

II Rejon opiekuńczy obejmuje miejscowości: Bieniec, Józefów, Kałuże, Grabowa, Kluski.

III Rejon opiekuńczy obejmuje miejscowości: Dziętrzynki, Budziaki, Kępowizna, Załęcze Wielki, Bukowce, Madęły, Załęcze Małe, Gligi, Cieśle, Troniny.

IV Rejon opiekuńczy obejmuje miejscowości: Pątnów, Grębień.

Celem pomocy społecznej, jak wspomniano wcześniej, jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. W postępowaniu z zakresu pomocy społecznej należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych. W szczególności nie należy podawać do wiadomości publicznej nazwisk osób korzystających z pomocy społecznej oraz rodzaju i zakresu przyznanego świadczenia.

Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnych. Decyzje wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu społecznego przez uprawnionego do tego pracownika socjalnego.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia odpowiadają okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy oraz realnym możliwościom finansowym ośrodka.

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności
- potrzeby ochrony macierzyństwa,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej choroby,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej jest określone w art.8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

1) na osobę samotnie gospodarującą – 542 zł,

2) na osobę w rodzinie – 456 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej lub w innych okolicznościach uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, bądź innej osoby.

Podstawą udzielenia wszelkiej pomocy jest rozeznanie potrzeb. Jest to zadanie pracownika socjalnego, osoby profesjonalnie przygotowanej do udzielania pomocy bezpośrednio w środowisku zamieszkania osoby lub rodziny wymagającej pomocy. Pomoc

społeczna może być udzielana również z urzędu – po uzyskaniu zgody osoby zainteresowanej.

W wyniku wywiadu pracownik socjalny rozpoznaje sytuację rodzinną, społeczną, materialną, zdrowotną i bytową osoby lub rodziny i dopiero na tej podstawie planuje pomoc. Kolejnym etapem może być podpisanie kontraktu socjalnego. Celem kontraktu jest ustalenie jak najbardziej skutecznej drogi wyjścia rodziny z trudnej sytuacji w jakiej się znalazła. Istotne jest określenie sposobów osiągnięcia celów i ocena czy jest to możliwe. Kontrakt to zobowiązanie obu stron do podjęcia działań. W trakcie realizacji tych zobowiązań strony oceniają efekty, ich skuteczność i mogą zmieniać, poprawiać określone cele, jeśli przyjęły błędne założenia lub też nie można osiągnąć zamierzonego celu z przyczyn obiektywnych.

Pracownicy socjalni mają również obowiązek przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych na zlecenie innych ośrodków pomocy społecznej.

Zadania ośrodka realizowało 9 pracowników; kierownik, 2 specjalistów pracy socjalnej, 2 pracownik socjalny, 1 pracownik ds. świadczeń rodzinnych, 1 główny księgowy oraz 2 młodszych opiekunów świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania podopiecznych. Ogółem 8,5 etatu.

Pracownicy socjalni 50 % swojej pracy wykonują w terenie, pozostały czas to kompletowanie i wypełnianie dokumentacji, sporządzanie sprawozdań, wprowadzanie danych do systemu informatycznego „Pomost”. Ponadto pracownicy socjalni organizując pomoc osobom, rodzinom i grupom społecznym, prowadzą poradnictwo w sprawach socjalnych, współdziałają z instytucjami i organizacjami z terenu naszej gminy i poza nią.

Za nadzór nad pracownikami i organizację pracy oraz działalność finansową ośrodka odpowiedzialność ponosi kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pątnowie.

W analizowanym okresie pomocą społeczną objęto 193 rodziny, w których pomoc otrzymały 329 osób (liczba osób w tych rodzinach wyniosła 650). Ponadto 1 rodzina korzystało z pomocy społecznej wyłącznie w postaci pracy socjalnej. W ramach pomocy społecznej wydano 575 decyzji. Przeprowadzono 432 wywiady społeczne.

W 2012 roku na pomoc społeczną wydatkowano ogółem kwotę 830.581,22 zł (w 2011 r.- 763.993,01 zł) z tego dotacje celowe z budżety państwa wynosiły 361.145,22 zł (w 2011 r. – 308.796,25 zł).

Na bezpośrednią pomoc dla osób i rodzin wydatkowano kwotę 506 755,11 zł(w tym budżet państwa 248 227,22 zł), a strukturę wydatków na poszczególne świadczenia obrazuje tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Struktura wydatków na pomoc społeczną .

Lp.	Forma pomocy	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	W tym dotacja z budżetu państwa	Średni koszt świadczenia
1.	Zasilki stałe	17	183	71 935,84	71 935,84	393,09
2.	Zasilki okresowe	26	75	24 643,61	22 591,00	328,58
3.	Składki na ubezpiecz. zdrowotne pomoc społ	16	171	6 205,00	6 205,00	36,29
4.	Zasilki celowe	137	172	55 885,83	0,00	280,71
5.	Program rządowy "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" OGÓLNE w t y m: -pomoc rzeczowa	361	X	184 621,19	123 198,00	X
	- św. pieniężne na zakup żywności	0	0	0	0	X
	-posiłki, obiady	236	296	72 628,74	44 771 ,74	245,37
	-koszty doposażenia stolówek i punktów	173	23 817	77 751,30	54 426,11	3,26
		X	X	34 241,15	24 000,15	X
6.	Usługi opiekuńcze	8	1938	51 435,81	0,00	
7.	Schronisko	7	861	28 513,78	0,00	33,12
8.	Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	2	24	35 932,77	0,00	1497,20
9.	Zasilki celowe na pokrycie wydatków powst. w wyniku zdarzenia losowego	0	0	0	0,00	0
10.	Zasilki celowe specjalne	57	123	23 283,90	0,00	189,30
11.	Prace społecznie użyteczne	0	0	0	0,00	0
12.	Pomoc finansowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	16	185	18 500,00	18 500,00	100,00
13.	Ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające świadczenia pielęgn.	14	125	5 797,38	5 797,38	46,38
Razem		X	X	506 755,11	248 227,22	

W analizowanym okresie ośrodek realizował program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Program miał za zadanie ograniczenie niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji ze szczególnym uwzględnieniem terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Celem Programu jest wspieranie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym. Na realizację zadania z budżetu państwa otrzymano dotację w wysokości 123 198,00 zł, a 61 423,19 zł wydatkowano z budżetu gminy. Pomoc w formie posiłków otrzymało 173 dzieci z 85 rodzin (420 osób w rodzinie). W ramach tego Programu udzielano 296 świadczeń pieniężnych na zakup żywności dla 236 osób z 67 rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej. Programem objęto następujące grupy społeczne :

- dzieci w wiekowej od 0 do 7 lat - 48 dzieci
- uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej - 174 osób
- pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art.7 ustawy o pomocy społecznej - 150 osoby

W analizowanym okresie wyposażano 7 stołówek szkolnych na kwotę 34 241,15 zł.

Różne są powody, które sprawiają, że osoby lub rodziny zmuszone są korzystać z pomocy społecznej. Powody korzystania z pomocy społecznej w analizowanym okresie przedstawia tabela Nr 2 .

Tabela Nr 2. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2011		2012		
	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE	
Ubóstwo	115	395	101	331	
Bezdomność	4	4	7	7	
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietności	56	333	56	317	
Bezrobocie	73	245	75	238	
Niepełnosprawność	58	144	63	152	
Długotrwała choroba	88	225	92	247	
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	196	687	172	605	
tym	rodziny niepełne	10	34	8	27
	rodziny wielodzietne	1	6	0	0
Przemoc w rodzinie	1	6	0	0	
Alkoholizm	23	57	19	56	
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	3	2	8	
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	

Dokonując analizy wcześniej przedstawionych danych należy stwierdzić, że główną determinantą powodującą, że rodzina znajduje się w kręgu sięgających po pomoc społeczną

jest ubóstwo. Zjawisko wielce destruktywne, gdyż ubóstwo jest czynnikiem mającym negatywny wpływ na prawidłową realizację podstawowych funkcji rodziny, a więc funkcji ekonomicznej, funkcji opiekuńczo-wychowawczej i socjalizacyjnej. Jeżeli rodzina swoje funkcje wypełnia niedostatecznie, odbija się to ujemnie na funkcjonowaniu i losach zarówno jednostki jak i całego społeczeństwa. W interesie jednostki i społeczeństwa leży dbanie o rodziny i tworzenie warunków dla prawidłowego ich funkcjonowania.

„Ubóstwo” – to termin, który funkcjonuje w świadomości społecznej jako brak dostatecznych środków materialnych do życia, jako bieda, niedostatek. Pomoc społeczna mierzy ubóstwo stosując urzędową linię ubóstwa zwaną „kryterium dochodowym”, które dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 542 zł, a dla osób w rodzinie wynosi 456 zł na osobę. Kryterium dochodowe podlega waloryzacji, z uwzględnieniem progu interwencji socjalnej. Badania progu interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. na terenie gminy Pątnów zamieszkiwało 1739 rodzin.

W roku 2012 z różnych form pomocy tutejszego ośrodka korzystały 193 rodziny, a w 101 z nich jako jeden z powodów sięgnięcia po pomoc było ubóstwo. Oznacza to, że 5,81 % rodzin w gminie w roku 2012 żyło w ubóstwie (w 2002 r – 15,23 %, w 2003 r.- 16,68 %, w 2004 r. – 13,23 % w 2005 – 9,2 %, w 2006- 10,87 % w 2007 – 7,65 % w 2008 – 6,84 % w 2009 – 7,42 %; w 2010 – 7,13 % w 2011 -6,61% rodzin).Porównując rok 2012 do roku 2011 widzimy, że poziom ubóstwa spadł o 0,8 %. Dokonując analizy na przestrzeni dziesięciolecia należy odnotować wyraźny spadek procentowy rodzin żyjących w ubóstwie to zasługa rozwiniętego systemu świadczeń rodzinnych i świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego oraz systemu stypendialnego, które bardzo wydatnie przyczyniły się do wzrostu poziomu dochodów rodzin dotychczas korzystających z pomocy społecznej.

Analizując dalej tabelę Nr 2 należy stwierdzić, że problem biedy dotyczy takich grup społecznych jak bezrobotni, osoby niepełnosprawne, rodziny z osobami długotrwale i przewlekle chorymi, rodziny wielodzietne i rodziny niepełne. Jak widzimy ubóstwo na terenie naszej gminy ma różne oblicza. W zasadzie trudno oddzielić od siebie przyczyny i konsekwencje tego zjawiska, gdyż ubóstwo ma charakter przyczynowo-skutkowy. Ze względu na pochodzenie i podłoże ubóstwo ukazuje nam się jako zawinione i niezawinione.

Ubóstwo ma różne przyczyny i wiele wymiarów, a nie tylko jeden - pieniężny i dlatego potrzebne są różne działania, aby temu zjawisku zapobiegać, a także walczyć z jego przejawami. Z tezy tej wynika konieczność podejścia celowo-adresowego nastawionego na likwidację konkretnej przyczyny lub ukierunkowanego na konkretną grupę potrzeb zagrożonych najwyższą deprywacją, czy wreszcie - na konkretną grupę adresatów o najwyższym ryzyku wystąpienia ubóstwa.

Zasiłek okresowy staje się podstawowym narzędziem do pracy z rodzinami o najniższych dochodach. Zawiera on procent gwarancji, który wynosi 50 % różnicy pomiędzy kryterium dochodowym rodziny a dochodem faktycznym tej rodziny lub osoby. Pozostała luka dochodowa stanowiąca różnicę między maksymalną wysokością świadczenia, a częścią gwarantowaną powinna być również wypełniona, ale ta w znacznym stopniu zależy od współpracy rodziny z pracownikiem socjalnym, od aktywności i chęci zmiany swojej sytuacji.

Zwalczanie ubóstwa nie może być ograniczone do ustanowienia pieniężnych świadczeń dla rodzin ubogich w systemie pomocy społecznej. Taka polityka prowadzić będzie do uzależniania się od świadczeń i utrwalania pasywnych strategii życiowych.

Do działań zapobiegawczych oraz świadczenia pomocy muszą się włączyć takie instytucje działające na terenie naszej gminy jak lekarz rodzinny, szkoły oraz parafie. Informacje tych instytucji o potrzebach oraz wskazania dotyczące charakteru pomocy mogą być niezwykle istotne w działaniach naprawczych na rzecz rodzin.

Zadaniem pracownika socjalnego, jak i każdej instytucji społecznej, powinno być reagowanie na negatywne zjawiska zachodzące w społeczeństwie, a co za tym idzie i w środowisku rodzinnym oraz niwelowanie lub przynajmniej łagodzenie ich skutków.

Kryzys finansowy, przemiany społeczne, gospodarcze i postęp techniczny przyczyniły się niewątpliwie do wystąpienia wielu zjawisk dezorganizujących prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa. Jednym z takich zjawisk jest bezrobocie.

Pozostawanie bez pracy wielu osób i rodzin, poza szeregiem negatywnych skutków ogólnospołecznych, wiąże się z radykalnym obniżeniem dochodu niezbędnego do utrzymania rodziny.

Osoby pozostające bez pracy, zarejestrowane jako bezrobotne po zakończeniu okresu pobierania zasiłku stają się w przeważającej większości klientami pomocy społecznej, powiększając szeregi bezrobotnych i nadal pozostając bez zatrudnienia. W grupie 309 osób bezrobotnych szczególnym niepokojem napawa grupa 141 osób pozostających bez pracy dłużej niż 24 miesiące dla, których rynek pracy nie ma żadnych ofert. W grupie tej u części osób obserwuje się uzależnienie od pomocy społecznej i szczególnie agresywną postawę roszczeniową. To właśnie dla osób z tej grupy ośrodek pomocy społecznej był współorganizatorem prac społecznie użytecznych w latach poprzednich. Celem tych działań była reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych. Ta pierwsza oznacza działania, mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu. Reintegracja zawodowa za główny cel stawia odbudowanie i podtrzymanie u osoby zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy. W 2012 roku z uwagi na brak środków finansowych nie organizowano prac społecznie użytecznych.

Działania ośrodka nakierowane są nie tylko na osobę bezrobotną ale na całą rodzinę bezrobotnego, która stanowi główny i istotny czynnik mobilizujący bezrobotnego do aktywnego poszukiwania pracy, do przekwalifikowania zawodowego i do podnoszenia swoich kwalifikacji, które są istotnym czynnikiem warunkującym sukces na rynku pracy.

Praca socjalna z osobą bezrobotną polega w szczególności na niwelowaniu poczucia braku wiary w możliwość zmiany własnej sytuacji, na zmianie rażąco niskiej samooceny, na przełamaniu bierności i zmotywowaniu bezrobotnego do podjęcia pracy.

Bycie bezrobotnym w kręgu osób ubogich nie jest jeszcze największą tragedią dla bezrobotnego i jego rodziny, bo zawsze istnieje szansa na to, że przy własnej aktywności i przy sprzyjających warunkach na rynku pracy można wyjść z kręgu ubóstwa.

Dużo gorzej przedstawia się sytuacja rodzin z osobami niepełnosprawnymi oraz z osobami długotrwale i ciężko chorymi – tu wyjście z kręgu ubóstwa jest możliwe jedynie przez odpowiednie działania administracji rządowej i samorządowej, które mogą doprowadzić do wzrostu dochodów tej grupy beneficjentów. Z danych szacunkowych GUS wynika, że 14,5 % to osoby niepełnosprawne zamieszkujące teren naszej gminy w tym 36 osób to dzieci niepełnosprawne. Ośrodek pomocy społecznej wytypował 16 dzieci niepełnosprawnych w wieku do 18 lat na spotkanie pod nazwą „Nadwarciańskie Mikołajki 2012” organizowane przez Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy ZHP „Nadwarciański Gród” w Załączu Wielkim w ramach programu „Nadwarciańska Kraina Marzeń”. Dzieci brały udział w różnego rodzaju warsztatach i otrzymały upominki. Zadanie było dofinansowane ze środków PFRON będących w dyspozycji RCPS w Łodzi.

W grupie osób ciężko i przewlekle chorych w roku 2012 - 8 osób to osoby samotne korzystające z usług opiekuńczych organizowanych i opłacanych przez ośrodek pomocy społecznej. Zapotrzebowanie na pomoc usługową i instytucjonalną będzie rosło, gdyż populacja ludzi w wieku poprodukcyjnym stale rośnie. Odpowiedzialność za właściwe

wsparcie osób chorych, niepełnosprawnych, starych samotnych spoczywa na gminie. To gmina ma organizować właściwe usługi w środowisku, a jeśli jest to niemożliwe skierować osobę do właściwego domu pomocy społecznej i partycypować w kosztach utrzymania jej w tym domu. Nie wolno dopuścić do sytuacji, w której ze względu na niechęć gminy do ponoszenia kosztów, ludzie którzy powinni być umieszczeni w domach pomocy społecznej takiego świadczenia nie otrzymają. Społeczeństwo naszej gminy starzeje się i będzie wymagało pomocy w formie opieki instytucjonalnej. Nie powinniśmy się godzić, aby ludzie starzy, niepełnosprawni, chorzy pozostawali bez właściwej opieki.

Ludność w wieku powyżej 65 roku życia stanowi 14,67% ludności w gminie. Dowodzi to tego, że jesteśmy w grupie wiekowo zaawansowanej. Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż w badaniach demograficznych za społeczeństwo stare demograficznie uznaje się takie, w którym odsetek osób powyżej 60 roku życia przekracza 12 % lub gdy odsetek osób powyżej 65 roku życia przekracza 8 %, w przypadku zaś 10 % uznaje się państwo lub społeczność za wiekowo zaawansowane. W naszej gminie starość demograficzna narasta, podobnie jak problemy życiowe najstarszej generacji, które nie okazjonalnie, ale ustawicznie powinny absorbować uwagę całej naszej społeczności. W szczególnie trudnej sytuacji zdrowotnej znajdują się mężczyźni. W grupie tej występuje nadumieralność mężczyzn. W wieku poprodukcyjnym na 100 mężczyzn przypada 249 kobiet. Zgodnie z prognozami demograficznymi proces starzenia się społeczeństwa polskiego będzie postępował i w 2020 roku osiągnie 19,4 %

Podsumowując należy stwierdzić, że niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba są czynnikami silnie wpływającymi na obniżenie poziomu dochodów rodzin i podwyższenie poziomu wydatków związanych z koniecznością leczenia czy rehabilitacji. Niepełnosprawność wpływa w znacznym stopniu na ograniczenie aktywności zawodowej nie tylko osoby niepełnosprawnej, lecz często także członków ich rodzin. Konieczność sprawowania opieki nad niepełnosprawnym i chorym członkiem rodziny ogranicza, a w wielu przypadkach wyklucza pracę zarobkową, co w konsekwencji sprawia, że rodziny te stają się klientami pomocy społecznej w szerokim tego słowa znaczeniu.

Do znacznej poprawy sytuacji rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi przyczynił się system świadczeń rodzinnych gdzie rodziny mogą otrzymać świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, a za osobę rezygnującą z pracy w celu sprawowania bezpośredniej opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem i nie podlegającą ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu jest opłacana składka na ubezpieczenia emerytalno- rentowe.

Z analizy tabeli Nr 2, że z pomocy społecznej w roku 2012 korzystały 54 rodziny wielodzietne znajdujące się w ubóstwie. Żyjące w biedzie rodziny to pod wieloma względami niesprzyjające środowiska socjalizacyjne dla dzieci z tych rodzin. Jednym z wymiarów życia w biedzie jest niepewność, poczucie braku perspektyw, lęk i obawa o codzienność, jakie towarzyszą dorosłym członkom rodziny, a czego świadkami są dzieci. Długotrwałe pozostawanie w kręgu ubóstwa, powoduje w tych rodzinach wykształcenie się zjawiska bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Dużo lepsza sytuacja finansowa występuje wśród rodzin niepełnych. Na 231 rodzin niepełnych z pomocy społecznej w analizowanym okresie korzystało 8 rodzin (w 2002 r. – 26, w 2003 r. – 31, w 2004 - 23 , w 2005 – 16, w 2006 r. - 17 rodzin, w 2007 r.-18, w 2008 -22; w 2009 – 25; w 2010 r- 7 w 2011 -10). Do wyraźnej poprawy sytuacji materialnej tych rodzin przyczynił się system świadczeń rodzinnych obowiązujący od 01.05.2004 r., który wprowadził dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, dla rodziny niepełnej, której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 504 zł. Dodatek ten wynosi 170 zł na każde dziecko, nie więcej niż 340 zł na wszystkie dzieci. Dochody tych rodzin podnosi również system rent rodzinnych.

Oprócz pomocy materialnej ośrodek udzielał 4 rodzinom pomocy w postaci pracy socjalnej. Praca socjalna jest zawodową działalnością polegającą na pomocy jednostkom, grupom lub środowiskom we wzmożeniu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

W celu rozwiązywania problemów socjalnych ośrodek współpracuje z osobami fizycznymi, wieloma instytucjami administracji rządowej, samorządowej, sądownictwa, policji oraz organizacjami społecznymi. Działania te dotyczą przede wszystkim osób i rodzin dysfunkcyjnych.

Pracownicy ośrodka ściśle współpracują z konsultantem ds. uzależnień i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prawidłowa współpraca ośrodka pomocy społecznej z instytucjami państwowymi i organizacjami pozarządowymi sprawia, że podmioty te stają się sprzymierzeńcami ośrodka w osiągnięciu celów pomocy społecznej. Na zakończenie należy stwierdzić, że duża część rodzin odeszła z systemu pomocy społecznej, ponieważ ich sytuacja materialna poprawiła się w wyniku wejścia w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W analizowanym okresie realizowano również uchwały Rady Ministrów z dnia 27 września 2011 r. i 27 grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne oraz 9 maja 2012 r. jak również 25 czerwca 2012 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne. Pomoc finansową w wysokości 100 zł miesięcznie wypłacono 16 osobom. Wartość przyznanej pomocy wyniosła 18 500,00 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie od czerwca 2008 roku realizuje projekt systemowy „*Bądź aktywny – tylko Ty możesz coś zmienić*” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wartość projektu od początku jego realizacji to kwota 543.358,35 zł w tym wkład własny 57.058,89 zł. W ramach projektu realizowano zadania niestandardowe, wykraczające poza możliwości ustawowe pomocy społecznej. Osoby biorące udział w projekcie mogły otrzymać pomoc wszechstronnie rozwijającą ich możliwości społeczne i intelektualne. W ramach projektu przeszkolono 57 osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. Osoby te po odbyciu zajęć i warsztatów aktywizujących z psychologiem i doradcą zawodowym odbyły szkolenia zawodowe oraz warsztaty z zakresu umiejętności wychowawczych, z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego, obsługi komputera itp.

Z osobami biorącymi udział w projekcie został spisany kontrakt socjalny. Działania zawarte w kontraktach socjalnych zawierały instrumenty aktywnej integracji takie jak aktywizację zawodową, aktywizację edukacyjną i zdrowotną a także aktywizację społeczną. W ramach projektu sfinansowany jest także etat pracownika socjalnego odpowiedzialnego za aktywizację środowiska lokalnego w pomocy osobom biorącym udział w projekcie do udziału w życiu społeczności lokalnej.

Dzięki realizacji projektu ośrodek został wyposażony w meble, sprzęt komputerowy, kamerę, faks, telefon i inny niezbędny sprzęt audiowizualny oraz materiały biurowe i eksploatacyjne (tusze, tonery).

Ośrodek pomocy społecznej realizuje również zadania z systemu świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 r Nr 139, poz.992 z późniejszymi zmianami) i z Funduszu Alimentacyjnego na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2009 r. Nr 1 poz. 7 z późniejszymi zmianami)

Świadczenia rodzinne są udzielane na okresy zasiłkowe trwające od 01.11 danego roku do 31.10. roku następnego. Świadczenia są udzielane począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek z prawidłowo wypełnioną dokumentacją.

System świadczeń rodzinnych oparty jest o zasadę pomocniczości, uwzględniającą regułę, że osobami w pierwszej kolejności zobowiązanymi do łóżenia na utrzymanie dzieci są ich rodzice. W przypadku, gdy ich środki i uprawnienia są niewystarczające do wychowania i utrzymania dzieci, przysługuje pomoc państwa w postaci świadczeń rodzinnych. W sytuacji osób samotnie wychowujących dzieci oznacza to konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców.

Dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie jest obok posiadania dziecka na utrzymaniu głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto tj. po odliczeniu podatku dochodowego, składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne i wynosi od 1 listopada 2012 r do 31 października 2014 r. 539 zł na osobę (lub 623 zł/ osobę jeżeli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne). Jedynym świadczeniem, które przysługuje bez względu na dochód jest zasiłek pielęgnacyjny oraz do dnia 31.12.2012 r. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw. becikowe a od 01.01.2010 r. również świadczenie pielęgnacyjne .

Świadczenia rodzinne podzielone na dwie podstawowe grupy:

- I. zasiłek rodzinny (wysokość zasiłku uzależniona jest od wieku dziecka i wynosi na dziecko w wieku do 5 roku życia 68 zł, powyżej 5 roku życia do 18 roku życia wynosi 91 zł, powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia 98 zł) oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:
 - urodzenia dziecka (1000 zł jednorazowo)
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł)
 - samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania (400 zł)
 - samotnego wychowywania dziecka (170 zł na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci, a w przypadku dziecka niepełnosprawnego kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł, nie więcej jednak niż o 160 zł na wszystkie dzieci)
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (80 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego)
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (60 zł na dziecko w wieku do 5 lat , 80 zł na dziecko w wieku powyżej 5 lat do 24 roku życia, gdy się uczy)
 - rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł jednorazowo)
 - podjęcia przez dziecko nauki poza miejsce zamieszkania (90 zł na zamieszkanie w internacie lub 50 zł na dojazdy do szkoły – wypłacany przez 10 miesięcy w roku.)
 - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka „becikowe”(1000 zł)

II. świadczenia opiekuńcze:

- świadczenie pielęgnacyjne (520 zł – z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności w przypadku dziecka oraz znacznym stopniem niepełnosprawności w przypadku osoby dorosłej))
- zasiłek pielęgnacyjny (153 zł dla osób niepełnosprawnych z niezdolnością do samodzielnej egzystencji i w wieku powyżej 75 lat)

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne opłacane są **składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe**. Organ realizujący świadczenia rodzinne opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) odpowiednio 20-letniego przez kobietę i 25-letniego przez mężczyznę, jednak nie dłużej niż przez 20 lat. Składek nie opłaca się za osoby podlegające obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu. Ten zapis ulegnie zmianie od 1 stycznia 2013 r.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane są za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne oraz za osoby pobierające dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Świadczenia rodzinne realizowane są przez ośrodek ze środków budżetu państwa będących w dyspozycji wojewodów. Ustawa zawiera przepisy pozwalające gminom dodatkowo wspierać rodziny w ramach systemu świadczeń rodzinnych – poprzez przyznanie, w drodze uchwały Rady Gminy, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (na podstawie art. 22a ustawy) lub poprzez zwiększenie kwot dodatków do zasiłku rodzinnego (na podstawie art. 15a ustawy); te dodatkowe świadczenia gminy finansują ze środków własnych. Nasza gmina z tego prawa nie korzysta.

Przedstawiony powyżej katalog świadczeń ośrodek pomocy społecznej realizował w całości na podstawie upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do wydawania decyzji w tym zakresie. W analizowanym okresie wydano 1330 decyzje w tym 42 decyzje odmowne.

W okresie od 1.01.2012 r. do 31.12 .2012 r. wydatki na świadczenia rodzinne wyniosły 2 192 035,41 zł z tego na świadczenia wydatkowano kwotę 2 139 844,50 zł – pozostałe 52 190,91 zł to koszty obsługi.

Tabela Nr 3 .Realizacja świadczeń rodzinnych za rok 2012

Lp	Świadczenie	Liczba osób	Ilość świadczeń	Wartość świadczeń
1.	Zasilek rodzinny(a+b+c) Z tego:	827	9 439	831 670,00
a.	na dziecko do ukończenia 5 r.życia	X	2.303	159 754,00
b.	na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	X	6.245	582 575,00
c.	na dziecko powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	X	891	89 341,00
2.	Dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem okresie korzystania z urlopu wychowawczego	39	305	119 413,70
3.	Dodatek z tytułu samotnego wych.dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
4.	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	38	38	38 000,00
5.	Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	24	224	39 040,00
6.	Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	16	169	13 140,00
7.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	564	564	56 400,00
8.	Dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania	173	1.619	83 110,00
9.	Zasilek pielęgnacyjny	107	1.129	172 737,00
10.	Świadczenia pielęgnacyjne	88	917	474 396,50
11.	Składki na ubezpieczenia społeczne	20	208	28 995,75
12.	Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	136	1559	124 720,00
13.	Fundusz alimentacyjny	31	325	96 221,55
14.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	62	62	62 000,00
	Ogółem:	X	16558	2 139 844,50

System świadczeń rodzinnych tworzony jest jako system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych ze środków budżetu państwa. Jak z powyższego zestawienia świadczeń wynika, katalog aktualnych świadczeń rodzinnych jest bardzo rozbudowany i stanowi instrument polityki rodzinnej i jest wykorzystywany do realizacji jej celów. Głównym celem polityki rodzinnej jest tworzenie warunków dla powstania i rozwoju rodziny, a zwłaszcza dla prawidłowego wypełniania funkcji rodzinnych, w szczególności prokreacyjnej, opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej.

Realizacja polityki rodzinnej oznacza między innymi odpowiednią redystrybucję środków finansowych do rodzin ponoszących koszty utrzymania i wychowania młodego pokolenia. Znaczące zróżnicowanie sytuacji rodzin – z jednej strony – oraz ograniczone możliwości budżetu państwa – z drugiej strony – wymagają, by działania te miały charakter selektywny i były skierowane przede wszystkim do tej części rodzin, która znajduje się w trudnych warunkach materialnych.

Od 1 czerwca 2006 r. do zadań ośrodka należy przyznawanie, ustalanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszący wydatki związane z jego zajmowaniem.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym (799,18 zł x 175 % = 1.398,56 zł) i 125 % tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

Normatywna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego, w którym znajduje się tylko jeden lokal mieszkalny (dom jednorodzinny), w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie może przekraczać:

1. 35 m² - dla 1 osoby,
2. 40 m² - dla 2 osób,
3. 45 m² - dla 3 osób,
4. 55 m² - dla 4 osób,
5. 65 m² - dla 5 osób,

6. 70 m² - dla 6 osób, a w razie zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym większej liczby osób dla każdej kolejnej osoby zwiększa się normatywną powierzchnię tego lokalu o 5 m².

Wysokość dodatku mieszkaniowego stanowi różnicę między wydatkami przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego, a kwotą stanowiącą wydatki poniesione przez osobę otrzymującą dodatek w wysokości:

- 1) 15 % dochodów gospodarstwa domowego – w gospodarstwie jednoosobowym,
- 2) 12 % dochodów gospodarstwa domowego – w gospodarstwie 2-4-osobowym,
- 3) 10 % dochodów gospodarstwa domowego – w gospodarstwie 5-osobowym i większym

W analizowanym okresie z dodatków mieszkaniowych korzystały 3 rodziny i wypłacono 26 świadczeń na kwotę 8 142,41 zł.

Od kilku lat staramy się konsekwentnie ograniczać świadczenia finansowe na rzecz inwestowania w ludzi korzystających z pomocy, w podwyższanie ich kwalifikacji, przełamywanie barier psychologicznych i społecznych. Zasiłki nie rozwiązują problemów. Naszych klientów uczymy odpowiedzialności za swoje życie. W ramach projektu systemowego współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, osoby długotrwale bezrobotne i korzystające z pomocy społecznej uczą się zachowań pozwalających im aktywnie poruszać się po rynku pracy, aby zdobyć zatrudnienie i samodzielnie dbać o środki finansowe dla swojej rodziny. Takie podejście do pomocy społecznej zapobiega powstawaniu wykluczenia społecznego osób i rodzin.